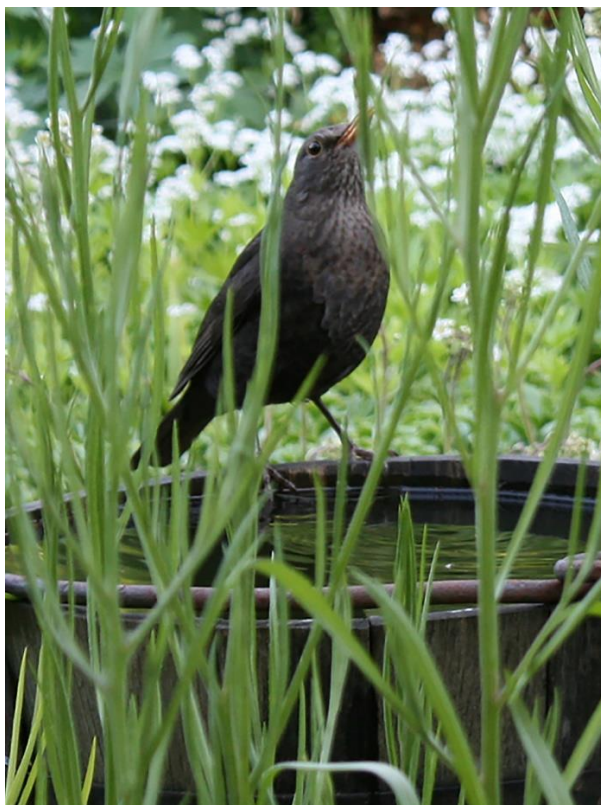

Uitgave 1 2022

Vereniging voor natuur- en milieueducatie

De Kroetwusj

Colofon

DE KROETWUSJ

Wordt uitgegeven door het IVN Elsloo en is bestemd voor leden en donateurs. Dit verenigingsblad verschijnt 4 x per jaar en wordt samengesteld door Nel de Geus en Margriet Roberts.

Uw inbreng kan worden gezonden naar Stationsstraat 188, 6181 AM Elsloo; nelladegeus@gmail.com en margriet.roberts49@gmail.com

Bestuurssamenstelling:

Voorzitter: Remi Diris
Secretaris: Frans Stassen
Penningmeester: Martin Meulenberg
Plv. voorzitter: Chris Wolthuis
Plv. secretaris: Harrie Lemmens
Secretariaat: Postbus 575, 6180 AB Elsloo
Tel. 046 – 437 2744
Website: www.ivn/afdeling/ivn-elsloo
Beheer website: Henk Jacobs

Werkgroepen:

Botanische tuin: Wiel Lemmerling
Vogels: Bert Heijnen
Excursies: Hub de Rooy
Dia-avonden: Chris Wolthuis / Martin Meulenberg
Dassen: Remi Diris
Jeugd: Wendy Dassen
Bever: Jan Franssen

Uitgifte

De volgende Kroetwusj wordt uitgegeven in juni 2022

Kopij inleveren voor 15 mei 2022

Redactie en vormgeving: N. de Geus; M. Roberts

Verantwoording:

De redactie is niet aansprakelijk voor de inhoud van ingezonden artikelen en brieven. De redactie heeft het recht om ingezonden stukken niet te plaatsen. De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden teksten aan te passen met als doel de leesbaarheid te vergroten. Een volledige verantwoording is te verkrijgen bij de redactie.

Foto's van de schrijvers indien niet anders vermeld

Foto cover: Pierre Reubsaet:

Inhoudsopgave

Colofon	2
Inhoudsopgave	3
Van de redactie	4
Van de bestuurstafel	5
Feest in juni 2022: aankondiging	7
Scharrelen langs de Maas	10
Dagpauwoog	14
Vogel van het jaar: de merel	16
Beverwandeling/burcht	19
Hazelworm	20
Torenavalk	22
Het gezicht achter de facebook-pagina	24
Natuur in de buurt deel 2	26
Nestkastcontrole	29
Dia-avond	33
Waarnemingen	34
Jaarprogramma vogelwerkgroep de Wouw	40
Jaarprogramma excursiewerkgroep	41
Voor het geval dat.....	43

Van de redactie

Het vorige nummer was een superdik nummer! Deze keer iets minder maar we zijn onze schrijvers en fotografen dankbaar voor hun inzendingen. Gelukkig zijn er weer mogelijkheden voor activiteiten en wandelingen. We verwijzen naar bl. 40 en verder. Kijk ook eens naar bl. 7: IVN Elsloo gaat een feestelijke avond organiseren. De overstromingen in juli hebben zoals gewoonlijk veel rommel achtergelaten. Een aantal actieve leden heeft zich aangemeld om op te ruimen. Zie hiervoor bl.10 en verder. Geweldig!

Een beeld van het opruimen bij de Maas Foto: Henk Jacobs

Van de bestuurstafel

Remi Diris (voorzitter)

Gaat het dan nu eindelijk gebeuren? Zijn, tegen de tijd dat deze Kroetwusj bij u in de bus is beland, de Coronateugels nog verder of misschien ondertussen wel helemaal losgelaten? Want het virus heeft ons nu al exact 2 jaar in de greep en het wordt nu toch langzamerhand wel weer tijd dat we naar het ‘oude normaal’ terug mogen keren – nietwaar? Want met alle respect: alle maatregelen waaronder het scannen van QR-codes bijvoorbeeld bij het bezoeken van de dia-avond van IVN Elsloo: we snappen het wel, en het heeft allemaal bevestigd een goed nut, maar... het zou wel fijn zijn als we dit alles eens gewoon achter ons konden laten. Nog even volhouden, maar mijn gevoel zegt me dat, als de voorbode ons niet bedriegen, we de goede kant opgaan.

Dat optimistische gevoel was er al helemaal tijdens de dia-avond van 7 februari jongstleden, alwaar Olaf Op den Kamp een geweldig mooie presentatie gaf aan een behoorlijk goedgevulde zaal. Het lag natuurlijk niet aan de mondkapjes die gedragen moesten worden bij het rondlopen in het Maaslandcentrum, of het scannen van de QR codes bij het betreden van de zaal, maar meer aan de verwachting. Olaf liet namelijk uitgebreid zien waar er tijdens de busreis op 30 april gewandeld gaat worden en gaf voorproefjes met prachtige foto's van al hetgeen bloeit, groeit en boeit in deze gebieden. De busreis voelt elk jaar opnieuw als een supergezellig onderwets schoolreisje en we kregen het heerlijke gevoel dat dit binnenkort hopelijk en eindelijk weer eens door mag gaan.

En houdt het hier dan bij op? Nee hoor, want vergeet niet dat er een feest voor alle leden (en partners) op de planning staat voor zaterdagavond 11 juni. Ik adviseer om de dansschoenen alvast uit de kast te halen en te voorzien van een flinke opknapbeurt, ze gaan het die avond namelijk zwaar te verduren krijgen.

In het Niersdal

Foto: Olaf Op den Kamp

En voor de rest? Ach, het is nog relatief rustig. Het is winter. Koud, nat, guur, een ontstellend grijze en sombere januarimaand. En dan ook nog eens de laatste stuip trekkingen van de Corona-lockdown. Maar de voorbereidingen zijn – waar mogelijk – gaande. Zo is de tuinwerkgroep druk bezig met het bestellen van de zaden; is de vogelwerkgroep bezig met vogeltellingen en heeft de excursiewerkgroep een hartstikke leuke en informatieve routebeschrijving gemaakt voor een (kerst)wandeling (kijk op de IVN Elsloo-site --> Activiteiten --> Kerstwandeling --> link naar wandeling), zeer de moeite waard! Tot de volgende keer/Kroetwusj!

Heeft u ook zin in een feestje?

Harry Lemmens

't Is me wat. Dachten we in 2020 groots te vieren dat het 50 jaar geleden was dat de botanische tuin het levenslicht zag ? Mooi niet, want corona gooide roet in het eten. Op die 31^e mei zouden we groots uitpakken. De zomerkoningin en haar hofdames kwamen met paard en koets naar kasteel Elsloo. Daar aangekomen zouden de dames ontvangen en begeleid worden door leden van regiment d'Arberg. In De Gavrezaal van kasteel Elsloo, waar dan naar verwachting zich zo'n 100 gasten zouden hebben verzameld. Daar waren 3 sprekers voorzien: burgemeester dan wel wethouder van gemeente Stein, directeur van Stichting Limburgs Landschap en natuurlijk ook onze eigen voorzitter Remi Diris. Tussendoor uiteraard drankjes en hapjes en na afloop daarvan een ludieke heropening van de groots aangepakte botanische tuin en het nieuw gerealiseerd arboretum. Inmiddels waren we dan aanbeland in de middag en zouden we ons op een geweldige wijze presenteren aan jong en oud, aan inwoners van onze gemeente en ook daarbuiten. Alle werkgroepen wilden zich van hun beste kant laten zien en daarenboven waren er gasten zoals een herborist en een imker. Als kers op de taart de Sajelkapel Aelse voor vrolijke noten ter verhoging van de sfeer. Uren van voorbereiding zouden hun uitwerking niet missen.

Helaas, corona verprutste alles en veel inspanning was voor niets geweest. Zoals het de positieve instelling van onze vereniging betaamd, gingen we er in 2021 opnieuw voor. Op 30 mei zouden we alsnog ons moment van glorie gaan beleven, maar opnieuw kon dat vanwege corona niet doorgaan. Nu kun je twee dingen

doen: laten voor wat het is of toch nog een poging doen dan wel iets anders bedenken. Om alsnog een jubileum te gaan vieren lijkt ons niet gepast. Dat is echt mosterd na de maaltijd. Helemaal niks doen, lijkt ons evenmin niet wenselijk. Dus zijn we uitgekomen op een feest. Een feest voor al onze leden, donateurs en hun partners. Tenzij corona ons opnieuw parten gaat spelen, maar daar gaan we niet vanuit, gaan we feesten en wel op **zaterdag 11 juni 2022**. Dat doen we in het Maaslandcentrum.

Globaal ziet het programma er als volgt uit:

19.30 u – 20.00 u ontvangst met koffie of thee en uiteraard iets lekkers erbij.

20.30 u aanvang feestavond.

24.00 u tap dicht.

00.30 u einde feest, iedereen huiswaarts.

Tijdens de avond kunt u toepasselijke muziek verwachten met een dusdanig volume dat u zonder stemverheffing een normaal gesprek kunt voeren en ook van dien aard dat u wellicht nog eens een dansje wilt wagen.

Verder zullen er een aantal activiteiten zijn, waarbij we u zoveel mogelijk willen betrekken. Wat dat precies inhoudt, houden we nog even geheim. Ik kan u alleen verzekeren dat het leuk wordt. Mocht u een activiteit hebben, waarvan u van mening bent dat we dat zouden moeten doen, dan houd ik me aanbevolen. Bel me of stuur een e-mail en ik zal het serieus in overweging nemen.

Tijdens de avond kunt u natuurlijk ook rekenen op natjes en droogjes en dat allemaal voor rekening van onze vereniging. We vinden dat u dat heeft verdiend ter compensatie van het gemis van de grote happening in 2020 dan wel in 2021 en vanwege al uw vrijwilligerswerkzaamheden voor de vereniging en ook om een

vervelende coronaperiode af te sluiten en de impact daarvan op onze vereniging en haar leden.

Om alles in goede banen te leiden moeten we wel weten wie er allemaal komt om genoeg plaatsen te regelen en te zorgen voor hapjes en drankjes.

Bereikbaarheid: hhelemmens@hotmail.com of 046-4373290 of 06-51888178

Aanmelden vóór 28 mei 2022 onder vermelding van uw naam en met hoeveel personen u komt (één of twee).

Verder kunt u aangeven dat u een activiteit voor ogen heeft, waarvan u vindt dat we dat moeten overwegen. Zo nodig neem ik dan contact met u op.

Tot slot: voornoemde gegevens kunt u ook vermelden op het strookje van nog te ontvangen brief met betrekking tot het feest op 11 juni 2022.

U kunt dat strookje in de brievenbus doen van een van onderstaande bestuursleden:

Remi Diris: Mgr. Kerckhofsstraat 20, Elsloo

Chris Wolthuis: Esdoornstraat 17, Elsloo

Frans Stassen: Julianastraat 20, Elsloo

Martin Meulenberg: Mgr. Kerckhofsstraat 23

Harry Lemmens: Meerdel 11, Elsloo

OPROEP: ZET DE DATUM ALVAST IN UW AGENDA EN PROBEER ZOVEEL MOGELIJK LEDEN/DONATEURS TE ENTHOUSIASMEREN.

Namens het bestuur van IVN, Harry Lemmens,
organisator

Scharrelen langs de Maas

Henk Jacobs

Twee keer eerder zijn we uitgerukt om het drijfafval langs de Maas op te ruimen, op 14 augustus en op 18 september met tussen de 30 en 50 vrijwilligers per keer. Daarvoor was een groot deel ook al onder handen genomen door 'vrijwilligers' van reclassering en nog bleef er veel afval achter. Tussen de wilgenstruiken is veel blijven liggen en hangen wat bij de vorige keren niet bereikbaar was. Daarom het initiatief om er nog een laatste klap op te geven en die kwam op zaterdag 20 november.

Op de oproep via onze mail, Facebook van IVN-afdeling Elsloo en MaasCleanup kwamen er toch weer ruim 20 vrijwilligers opdagen op de verzamelplaats vlakbij Geul aan de Maas. Ook waren er mensen van de buurtvereniging Oud Geulle. Staatsbosbeheer was er ook, met Nikki en Julia, met koffie en thee! Mooi en inspirerend die opkomst en enthousiasme. Na de aanwijzingen van Maurice trok iedereen het gebied in, gewapend met blauw hesje - handschoenen - vuilniszakken en knijpers.

Zoals gezegd, het resterende afval was moeilijk bereikbaar tussen het dichte struikgewas. Al struinend de weg zoekend en speurend in de bushbush naar afval, niet meer dan 10 meter zicht tussen het gebladerte, en zo verlies je al snel de collega's uit het zicht en raak je alle gevoel van richting kwijt. Een speurtocht, hele stukken zijn netjes opgeschoond, en plotseling sta je op een plek waar veel afval hoog bijeen gespoeld is. Zie foto.

Daar sta je dan, blij als je iets verderop een blauw hesje ziet en er hulp komt om aan de slag te gaan. Een zak is snel gevuld, maar dan het volgende probleem, oriëntatie, in welke richting is de afvalverzamelplaats? Ha, daar zie ik door de struiken in de verte de populieren langs het kanaal, dat helpt. Dan met in de ene hand een volle zak en in de andere een krat of zwerfstoel, een weg zoeken tussen de struiken. Dan terug, zie dan die afvalhoop maar weer eens te vinden, misschien een herkenningspunt, anders hard roepen naar je maatje. Voor de dierenliefhebbers, ook het wilde zwijn heeft hier een plek gevonden, omgewoelde grond, wissels onder het prikkeldraad met plukken haar als bewijs en duidelijke schuilplaatsen onder de struiken. En zo zijn er verschillende eenlingen en clubjes die her en der rondstruinen. Om een uur hebben we de klus geklaard en de clubjes treffen elkaar weer. Nu blijkt ook hoe groot het gebied is, en wat er nog ligt, en dat we nog verre van klaar zijn.

Opvallend in de vangst zijn de 17 (!) kratten van Chaudfontaine bronwater. Hun magazijn ligt aan de oever van de Vesdre, de rest laat zich raden. Elk nadeel heb z'n voordeel, elke krat levert ons weer 2€ statiegeld op. Goed nieuws voor de penningmeester.

Maar er ligt toch nog veel afval; we hebben de plekken gemarkeerd, en het is aan Staatsbosbeheer om na te denken hoe en wanneer de rest er nog uit wordt gehaald. Een mooie uitdaging.

Het was weer de moeite waard, tot de volgende keer.

Dagpauwoog

Pierre Reubsæet

Na de stiltewandeling van Gertie (zie Kroetwusj 4-2021) kwamen er verschillende vragen van de deelnemers over de dagpauwoog. We hebben tijdens de wandeling een aantal nesten met rupsen van deze vlinder gezien die massaal in de brandnetels, hun waardplant, zaten.

De dagpauwoog is in Nederland een zeer verspreide en veel waargenomen vlinder, die hier overwintert in holle bomen en grotten. Maar ook in gebouwen met vochtige of koele plaatsen.

De vliegtijd is van eind maart tot einde oktober en zijn voedsel is de nectar van bloemen, kruiden en struiken. Gedurende een periode van warm en droog zomerweer gaan de vlinders in zomerrust en worden na de zomer weer actief en leggen dan zo'n 200 eitjes op de onderzijde van een jong blad van de grote brandnetel. De rupsen die we in augustus gezien hebben is de 2^e

generatie geweest. Ze hebben als ei gemiddeld 7 à 10 dagen onder het blad gehangen; als rups leven en eten ze tussen de 20 en 25 dagen en als pop hangen ze gemiddeld 12 dagen. Dan overwintert de vlinder als volwassen vlinder. In het voorjaar zetten ze dan de eitjes af in mei/juni. De cyclus begint dan weer opnieuw.

De merel

Bert Heijnen

Heeft u het ook gelezen? De merel is uitgeroepen tot “Vogel van het jaar 2022”. Wat voor vogel is de merel? Binnen de gelederen van het IVN zal er niemand zijn die niet weet waar we het over hebben. Toch tref je nog mensen aan – en meestal zijn dat stadsmensen – die geen beschrijving kunnen geven van onze gevederde vriend. Hij behoort tot de lijsterachtigen en wordt ook wel de

zwarte lijster genoemd. Dat komt natuurlijk door de kenmerken van het volwassen mannetje. Die is volledig zwart met een gele snavel en een gele ring rond het oog. Het vrouwtje daarentegen is donkerbruin en heeft een iets lichtere keel en borst. De jonge vogels hebben de kleur van het vrouwtje, maar dan iets roder. De vogel is ongeveer 24 à 25 cm lang en heeft bij het vliegen een spanwijdte van 34 tot 38 cm.

Hoewel hij zo'n anderhalve eeuw geleden behoorde tot de schuwe bosvogels verblijft hij thans in tuinen, parken en bosschages. Het is zelfs mogelijk van twee merelpopulaties te spreken. Bosmerels blijven in de bossen en stadsmereels hebben zich aangepast aan de nabijheid van de mens. Nu is hij vaak baas in eigen tuin. Genoeg boomgaardbezitters vinden hem schadelijk omdat hij best van zacht fruit houdt. Hier en daar werd hij soms als kooivogel gehouden maar door zijn natte mest is dat steeds minder geworden.

Mannetjesmerel

Als hij zich laat horen en dat kan zelfs al in februari zijn, merkt u verschil in de geluiden die hij maakt. In die tijd begint de vogel al zijn territorium af te bakenen met zijn luid maar mooi lied. Vooral bij regenachtig weer, maar ook 's avonds wordt er veel gezongen.

Zijn nest maakt hij graag in coniferen, klimop of heggen en soms op vensterbanken, tegen en zelfs in gebouwen. Het is een stevig bouwsel van dunne takjes, worteldraden, mos, dor blad, verstevigd met een laagje modder. Dit is gemakkelijk vochtig te houden en heeft daardoor een positieve uitwerking op de eierschalen bij het broeden. Het legsel bestaat uit 3, 4 of 5 blauwachtig groen/grijs en dicht lichtbruin gevlekte eieren. Afhankelijk van de weersomstandigheden en het voedselaanbod zijn er 2, 3 of zelfs 4 broedsels. Ondanks zoveel vruchtbaarheid is er geen sprake van een merelinvasie. Denk maar eens aan de ziekte, die onlangs veel dode vogels veroorzaakte. Daarbij komen er naar schatting maar 45% van de eieren uit. Maximaal 40% van de jongen haalt de eerste verjaardag. Van die overlevenden sterft elk jaar nog eens de helft als verkeersslachtoffer

of wordt door huiskatten gedood. Dus wordt er in 2022 speciaal aandacht gevraagd voor onze zwarte vriend. Zijn voedsel bestaat uit bessen, vruchten, insecten, wormen en slakken.

De merel is een gedeeltelijke standvogel. Veel merels trekken 's-winters naar het zuiden. Alleen van de noordelijkste populaties trekken ook mannen in winter. Elders alleen een deel van de popjes en de jongen. Bent u een voorstander van het bijvoeren van vogels in de winter dan is de merel, die zijn voedsel het liefst op de grond zoekt, u dankbaar voor in olie gedoopte haver-mout, rozijnen, gedroogde bessen, fruit, noten en zacht, vetrijk voedsel. Laten we hopen dat 2022 inderdaad een goed mereljaar wordt!

Merel, vrouwtje

Foto's bij dit artikel: Olaf Op den Kamp

Beverwandeling

Jan Janssen (Maasband)

Vandaag heb ik een wandeling gemaakt naar de plek waar de voormalige Julianagroeven in Meers in de Maas 'uitmondt'. Op die plek, aan het einde van een wilgenbos, is al een groot aantal jaren een beverburcht. Bij hoogwater van de Maas wordt deze steevast vernield door het water. Dat weerhoudt de beverfamilie er niet van om na een hoogwatergolf aan de herbouw van de burcht te beginnen. Dat is ook nu weer het geval. Zoals op de eerste foto's is te zien, is er weer een behoorlijk bouwwerk gerealiseerd. Behalve vraatsporen en glijbanen trof ik ook een duidelijk afdruk van een voorpoot aan. Die zie je ook op een foto naast mijn schoen. Ook van een speciaal vraatspoor maakte ik een foto.

De beverburcht

Hazelworm

Pierre Reubsaet

Na de vroege ochtendwandeling van Gertie (Kroetwusj 4-2021) op weg naar huis vond ik een hazelworm, die net door een wielertoerist werd geraakt en daardoor een stuk van zijn staart kwijt raakte. Zijn staart zal weer aangroeien maar wordt niet meer zo lang als hij eerst was.

Enkele weetjes over de hazelworm: het grootste deel van de dag leven deze in een vochtige en dichte vegetatie waardoor men ze overdag zelden ziet.

De hazelworm is eierlevendbarend. Enkele seconden na de geboorte scheurt het eivlies, ze hebben dan een lengte van zo'n 8 cm en zijn dan meteen zelfstandig. Per worp worden er ongeveer 10 jongen geboren. In ons land is de voortplanting om het jaar, hierdoor kunnen de vrouwtjes weer goed op krachten komen. Ze kunnen een leeftijd halen van 10 tot 15 jaar en vervellen minstens 3x per jaar. Hun voedsel bestaat uit regenwormen en naaktslakken.

Vindt u een hazelworm op de weg, probeer hem dan op te pakken en op een veilige plek te leggen.

Torenvalk

Pierre Reubsaet

Normaal zie je een torenvalk in de lucht “bidden” of hij/zij zit op een paal rond te kijken. Enige tijd geleden kwam er iemand uit de straat vragen of ik eens wilde komen kijken, want hij had een vogel in de tuin zitten en wist niet wat het was. Hij/zij was achter de heg ingekropen en ik kon hem, zonder dat hij zich verdedigde, oppakken. Een torenvalk.

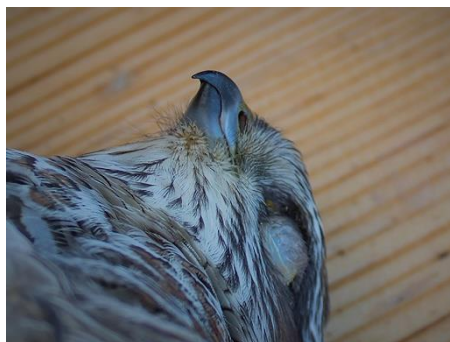

Er was geen uitwendig letsel te zien, geen breuk in een vleugel en ook goed doorvoed. Dan toch iets giftigs gegeten of iets geraakt tijdens een duik?

Enfin, ik heb hem meegenomen en in een hokje gezet met een stukje vlees en water erbij in de hoop.....

Maar helaas, de dag erna was hij dood. Jammer. Dat geeft je dan wel de kans om hem eens echt goed te bekijken, prachtige doortekende veren, zijn vlijmscherpe snavel en tenen waar hij zijn prooi mee vangt.

Natuurlijk wat foto's gemaakt en teruggegeven aan de natuur.

Het gezicht achter de Facebook-pagina IVN-Elsloo

Angélique Diris

In 1992 kwam ik als “meisje uit de stad” in Elsloo wonen. Wat was dat een verschil met in de stad wonen. Iedereen begroet je op straat terwijl in de stad iedereen langs elkaar doorloopt. Ik heb toen ook diverse keren gezegd: “Waarom zegt die mij gedag, ik ken hem/haar toch helemaal niet?” Van het IVN had ik toen ook nog nooit gehoord, laat staan dat ik groene vingers heb. Nee, groene vingers heb ik totaal niet. Ik krijg het nog klaar om een cactus kapot te laten gaan.

Ook heb ik eens, tot ergernis van Remi, in plaats van het onkruid, de plantjes uit de tuin gehaald. Dat werd me niet in dank afgenomen. Hahaha, we zullen maar zeggen, ieder zijn eigen talenten.

Zelf werk ik nu 22 jaar in de zorg als wijkziekenverzorger. De laatste zes jaar bij Buurtzorg in Stein-zuid. Spuiten zetten, wonden verzorgen, mensen verzorgen, een luisterend oor bieden en wat er nog allemaal bij hoort, dat is waarvoor ik in de wieg ben gelegd. Zo ook

het creatief bezig zijn met onder andere kaarten maken, kleding maken, fotograferen, koken en bakken is iets wat ik graag doe.

Van de natuur kan ik wel genieten. Maar kom me niet aan met alle namen van planten of zo. Die ben ik zo weer vergeten. Ik vind planten en bloemen mooi om te zien net zoals natuurlandschappen en mooie luchten. Deze fotograferen vind ik geweldig.

Door mijn man Remi ben ik in contact gekomen met het IVN. Hij verricht hier diverse werkzaamheden. Het is een gezellige groep mensen. Ik riep altijd dat het zijn hobby is en ik op afstand wel zou toekijken. Maar door te opperen om een Facebook-pagina te starten werd ik ineens erbij betrokken. En ik moet zeggen dat me dit wel bevalt. Sinds een ruime twee en half jaar ben ik de Facebook beheerster van IVN-Elsloo. Op dit moment met 415 volgers. Hierdoor ben ik ook opgenomen in de communicatie-werkgroep. Een leuke groep met mensen die allemaal met de communicatie te maken hebben. Denk hierbij aan het adverteren in de krant, de website en de Kroetwusj die nu voor jullie ligt. Ook op Facebook wil ik jullie deel laten maken van alle activiteiten die IVN Elsloo te bieden heeft. Helaas door de corona waren er dit niet zo veel. Maar hopelijk gaat er nu verandering in komen en mag er weer veel meer.

“Als positief negatief is dan zijn we heel gelukkig als negatief positief is”.

Dus, heb je Facebook? Volg de pagina dan ook en blijf op de hoogte.

Hoe te vinden: Bij de zoekfunctie invullen: IVN Elsloo
Tot gauw!!!

Natuur in de buurt (2): Geleenbeekdal bij de Biesenberg

Olaf Op den Kamp, Morsbach

Nabij Sweikhuizen stroomt de Geleenbeek aan de voet van de Biesenberg, in de volksmond ook wel “Sweikhuizerberg” genoemd. Het dal van de Geleenbeek nabij Sweikhuizen is enkele jaren geleden heringericht. Dit gebeurde in een samenwerkingsverband tussen Landschapspark De Graven, Provincie Limburg, Waterschap Roer en Overmaas, Stichting IKL, Natuurmonumenten en de gemeentes. De Geleenbeek was in vorige eeuw rechtgetrokken (genormaliseerd) om het mijnwater uit de Oostelijke en Westelijke Mijnstreek zo snel mogelijk te kunnen afvoeren en te voorkomen dat het slib uit de kolenwasserijen in de beek kon bezinken. Daartoe was de beek in een strak betonnen keurslijf gelegd waardoor de beek niet meer ecologisch kon functioneren.

De Geleenbeek

Met de herinrichting kreeg ze weer een meanderend beekprofiel en werd ruimte gemaakt om hoogwaterpieken op te vangen. In de nieuwe, brede beekbedding krijgen water- en oeverplanten, vissen en vogels weer een kans.

Het bos op de top van de Biesenberg maakt deel uit van het Stammenderbos. Hier groeien met name exoten als Amerikaanse eiken. Lager op de helling zijn hoogstamboomgaarden met Sjweikezer Rëngeloate geplant. Aan de voet van de strak geschoren meidoornhagen groeien stikstofminnaars als witte dovenetel. Waar de ondergrond uit zand en grind bestaat groeit brem die in april prachtige gele bloemen draagt. De maretakken in de Canadapopulieren op de helling worden 's winters graag bezocht door grote lijsters die snoepen van de kleverige witte bessen.

Aan de voet van de Biesenberg liggen extensieve bloemrijke graslanden. Opvallende soorten hierin zijn het geel bloeiende heelblaadje, de witte pluimen van

moerasspirea, de stekelige distel kale jonker en echte koekoeksbloem. In het voorjaar fladderen de oranjetipjes boven de pinksterbloemen. Gewone engelwortel en de roze bloeischermen van koninginnekruid worden graag bezocht door allerlei insecten vanwege de gemakkelijk toegankelijke nectar.

In de plas-drasvegetatie langs de oever van een grote poel groeien riet, grote lisdodde en grote egelskop. In deze ruige vegetatie broeden vogelsoorten als kleine karekiet en bosrietzanger. Ook waterhoentjes laten zich regelmatig zien. In het voorjaar zetten amfibieën als gewone pad en bruine kikker hier hun eieren af. In de lagere vegetatie aan de rand van de plas staan tussen het puntmos moeraszegge, zeegroene rus en pitrus. Tussen deze minder opvallende soorten bloeien grote kattenstaart met zijn paarse bloemaren, zwart tandzaad, wolfsfoot, watermunt en moerasrolklaver.

Langs de Geleenbeek staat een smalle strook bos met diverse soorten wilgen. Daartussen bloeien in april gevlekte dovenetels. Langs de waterkant foerageert de grote gele kwikstaart. Deze zangvogel zit regelmatig op de stenen in de bedding. In de diep uitgesleten meanders jaagt soms een ijsvogel op de weer in de beek teruggekeerde vissen. Zelfs aalscholvers proberen hier zo nu en dan een visje te verschalken. Regelmatig passeert de bever dit stuk van de Geleenbeek. Vraatsporen aan de wilgen verraden dan zijn aanwezigheid. Andere zoogdieren zijn bruine rat en woelrat.

Aan de overkant van de Geleenbeek ligt de Biesenhof, een oude commanderie die al in 1259 bestond en toen onder het gezag van de landcommanderie Alden Biesen in het Belgische Bilzen stond. Nu is het een geliefde herca-gelegenheid en het startpunt voor wandelingen door het gebied.

Nestkastcontrole

Peter Lefèvre

Op 24 november en 21 december 2021 hebben we de nestkasten gecontroleerd en schoongemaakt.

In totaal 48 nestkasten; 14 in het buitengebied en 34 kasten verdeeld over het park en de heemtuin.

De nestkasten in het buitengebied, langs de Oostelijke kanaalweg, waren allemaal bezet geweest. Dit was te zien aan het nestmateriaal in de nestkasten. Meestal bestond het nest uit mos, haren of draadjes katoen. De kast van de grote bonte specht was zelfs bezet geweest door de grote bonte specht, hemzelf! In een kool-/pimpelmeeskast was te

zien dat een boomklever deze kast had gekraakt. Er lag zelfs nog een eitje in van de boomklever.
Met een beetje geweld is deze kast weer schoon gemaakt.

Enkele nestkasten waren waarschijnlijk gebruikt als slaappleats; er lagen alleen vogelpoepjes in. In de heemtuin waren 7 nestkasten van de 14 niet bewoond. Ook de 3 nestkasten van de boomklever waren niet bezet. De andere kasten waren bewoond door in veel gevallen de kool-/pimpelmees. Nestkast 7 die aan boom 70 heeft gehangen, hebben we teruggeplaatst in perk 70; helaas had deze boom geen nummer. Enkele leden van het IVN hadden de bomen een nummer gegeven, dit was erg praktisch om de nestkasten te localiseren. Op de parkeerplaats waren 3 van de 7 niet bewoond geweest, waarvan één nestkast van de boomklever was.

Van de overige kasten (13), die hoofdzakelijk langs de vijver hangen, waren er 4 niet bewoond.

De uilenkast (43) die aan de andere kant (westkant) van de kasteelvijver heeft gehangen hebben we verwijderd. Deze uilenkast hing niet meer veilig in de boom. Wel had de Europese hoornaar deze kast in bezit genomen. Laten we hopen dat het niet de Aziatische was; is dol op honingbijen en wilde bijen.

Zoals je in de kranten of nieuws kan lezen is er een woningtekort.

Maar in de vogelwereld is dat niet te zie, zo blijkt uit deze controle.

Door een eenmalige hout-donatie van een grote bouwmarkt, heeft de timmerploeg van de vogelwerkgroep van de lockdown-nood een deugd gemaakt. Dit gebeurde merendeels in hun eigen werkplaatsje of garage.

Als er geen bewoners voor te vinden zijn, gaan de nestkasten naar de makelaar.

Hopelijk worden ze dan bewoond en kunnen we in de toekomst veel vogelgezinnetjes waarnemen.

Holle weg richting Kaakstraat Foto: Eric van der Wal

Dialezing 7 maart a.s. met de titel “Dorp en landschap”

Chris Wolthuis / Martin Meulenberg

Deze lezing wordt gegeven door Guus Peters in het Maaslandcentrum aanvang 19.15 uur. Entree gratis, einde zoals vorige lezing om 22.00 uur.

Wij handhaven de RIVM-maatregelen van het afgelopen seizoen, mede omdat wij met deze lezing dit seizoen afsluiten.

Bezoekers moeten een vaccinatiebewijs of geldige negatieve coronatest voor toegang kunnen tonen.

In een korte inleiding vertelt Guus hoe landgoederen in de vroege Middeleeuwen werden beheerd door vrije boeren/pachters als horigen en landheren, die de dienst uitmaakten, in een hof- en later leenstelsel.

In het verloop van de lezing wordt duidelijk hoe het landschap steeds veranderde en de dorpen ontstonden. De aanwezige oerbossen verdwenen en werden bewerkt tot weidegebieden die weer werden omgevormd tot akkers. Overgebleven ruwe grasvlaktes werden “heide” genoemd en waren gemeenschappelijk bezit, veelal voor het grazen van schapen. Er ontstonden vee-keringen, veedriften en omheiningen (kamp) die het landschap bepaalden, vooral in de omgeving van de dorpen en de gehuchten die, in de loop der tijden, ontstonden. Er kwamen holle wegen, een product van natuur, mens en dier; graften om erosie van de landbouwgronden te voorkomen en hellingen zoals het Bunderbos. Landschapselementen die nu nog steeds aanwezig of terug te vinden zijn.

Een prachtige lezing die verhaalt hoe onze voorouders gezwoegd en gewerkt hebben, het landschap hebben

gevormd en waardoor natuurgebieden bewaard zijn gebleven of mede ontstaan. Dit alles nog duidelijk aanwezig in de omgeving van Terhagen (oudste ontginning), het verdwenen gehucht Materberg (nu het Hoge Bos) en het landschap in de omgeving van Catsop, waar wij nu van genieten.

Guus toont dia's vanuit het verleden en heden van landschap en natuur en laat ons zien dat Catsop het Zuid-Limburgse landschap in een notendop is.

Waarnemingen

Deze foto van het noorderlicht is een voorproef van het verslag van de vakantie in Finland van Pierre en Jeanette, dat u in de volgende uitgave kunt lezen.

Finland

Foto: Pierre Reubsaet

Kertrilzwam (*tremella cenaphala*)

Nel de Geus

In onze tuin hangen twee houtschijven met gaatjes voor insecten. Deze worden goed gebruikt, vooral het exemplaar dat in de zon hangt. Bijgaande schijf hangt teveel in de schaduw en met alle regen zijn er kleine paddenstoeltjes op verschenen. Zie foto's.

Geel Hoorntje (*Calocera cornea*)

Remi Diris

Eind december was ik aan het wandelen in het Limbrichterbos. Naast het pad lagen enkele dode bomen en één ervan trok mijn aandacht met allemaal gele 'peelkes' aan de zijkant, zie foto:

Thuis gauw opgezocht wat dit wel kon zijn, want ik kon me niet herinneren dit ooit eerder te hebben gezien. Eigenlijk vond ik het resultaat best wel snel op internet: het zeer algemeen voorkomende Gele Hoorntje. Deze tot 1 cm hoog wordende oranjegele zwam met weinig tot geen vertakkingen, zie je voornamelijk op vermolmden takken van loofhout. Als het droog weer is verschrompelen ze tot een harde massa, maar als het vochtiger wordt zetten ze weer helemaal uit, glad en kleverig. Deze niet-eetbare zwam kan het hele jaar door gevonden worden. De vruchtlichamen kun je zien tussen juni en november.

Aalscholvers op het strand (phalacrocorax carbo)

Nel de Geus

Een heel vreemd gezicht: aalscholvers op het strand van Texel, bij de Waddenzee!

Er zijn ook aparte namen voor deze vogel: *scholver*, *scholverd*, *schollevaar*, *waterraaf* of *koolgans*.

Typerend is het drogen van de vleugels dat deze vogels vaak doen.

Waarschuwingen...

Nel de Geus

Bij de ochtendwandeling van zondag de 23^e januari kwamen we de volgende waarschuwingen tegen. Je kunt een en ander op veel manier zeggen, maar helpt het?

Een GAS-boete is een administratieve boete in België

*Helpt het? Weinig dus zo te zien, hoewel veel van dit hier aange-
troffen vuil nog van de overstromingen is*

Ook deze waarschuwingen zijn nodig...

Jaarprogramma Vogelwerkgroep de Wouw 2022

Zondag 10 april 2022

Wandeling o.l.v. de Vogelwerkgroep in het Elsloose
deel van het Bunderbos

Vertrek om 9.00 uur bij de kasteeltoren en de Botanische tuin in Elsloo

Zaterdag 1 oktober 2022

Landelijke Birdwatch-telling in het buitengebied van
Meers

Vertrek om 9.00 uur bij de kleine poel naast het voetbalterrein van Meers

Zondag 16 oktober 2022

Wandeling o.l.v. de Vogelwerkgroep in de Maasband

Vertrek om 9.00 uur bij de kleine poel naast het voetbalterrein van Meers

Zondag 13 november 2022

Wandeling o.l.v. de Vogelwerkgroep bij de grindgaten
van Meers

Vertrek om 9.00 uur bij de Fanfarezaal in Meers (bij de Witte Börstel)

Donderdag 15 december 2022

Punt-Transect-Tellingproject (PTT)

Vertrek om 9.00 uur bij de kasteeltoren en de Botanische tuin in Elsloo

Jaarprogramma Excursiewerkgroep 2022

Maandag 18 april

Daslookwandeling

Nadere informatie via de website

Zondag 24 april

Bloesemtocht

Nadere informatie via de website

Zondag 1 mei

Kidsactiviteit bij opening Botanische tuin

Thema: bezige bestjes; insectenhotels en

Vogelhuisjes maken

Van 14 – 16.00 uur

??? mei Regiowandeling met afd. Stein

(onder voorbehoud)

Zondag 19 juni

Kruidenwandeling

Nadere informatie via de website

Zondag 26 juni

Kidsactiviteit

Thema: Bloemenkunst

Botanische tuin Elsloo 14 – 16.00 uur

Juni / juli

Glimwormenwandeling

Exacte datum afhankelijk van de weersomstandigheden. Informatie via de website.

Zondag 28 augustus

Herfstwandeling

Zondag 4 september

Kidsactiviteit

Thema: help de vogels de winter door

Botanische tuin Elsloo 14 – 16 uur

Zondag 25 september

Vroege ochtendwandeling

Zondag 30 oktober

Stiltewandeling

Zaterdag 5 november

Natuurwerkdag

Maandag 26 december

Winterwandeling

Aan de rand van de afgrond?

Voor het geval dat...

Provinciaal milieuklachtennummer
(dag en nacht bereikbaar) 043-3617070

Stichting Klachtentelefoon Luchtverkeer
Zuid-Limburg
Bel bij overlast vliegtuiglawaai
M.A.A. en AWAC's 043-3652020
Bereikbaar ma t/m vrij 9.00-14.00 uur.
Buiten deze tijden inspreken op
antwoordapparaat (zelfde telefoonnummer)

Dierenambulances

Dierenambulance Zuidwest Limburg 0900-4433224
Dierenambulance Geleen e.o. 0900-7009000
Dierenambulance centraal Limburg 0900-7009000
Dassenwerkgroep Zuid-Limburg 045-5443738

Bij de Belgische burens komt het Natuurhulpcentrum in actie als er dieren in nood zijn.

Dit centrum is gelegen aan de Industrieweg zuid nr. 2051 te 3660 Opglabbeek.

Tel. + 32 (0) 89 / 85 49 06

e-mail: info@natuurhulpcentrum.be

website: www.natuurhulpcentrum.be

De Groene Brigade: tel. 043 – 3 61 70 70

Voor Limburg zuid (Heuvelland) zijn de heren Huub Vink, Gerrit Lenting en Miel Lemaire.

Meldingen kunnen óók worden doorgegeven via e-mail:

groenebrigade@prvlimburg.nl

IVN gebouw 046 – 4234826

